

HARDING PREDLAGA OMEJENO RAZOROŽENJE.

Predsednik je povabil "veliko peticijo", da se naj manj na razorožitveno konferenco v Washingtonu.

PACIFIČNI IN VEHODNI PROBLEMI.

Washington, D. C. — Predsednik Harding je povabil Veliko Britanijo, Francijo, Italijo in Japonsko na konferenco v Washingtonu, na kateri se naj razpravi o vprašanju omejitve in zmanjšanja oboroženosti ali ter o problemih, ki se tičejo Pacifika in Kitajske in o drugih zadevah na daljnem vzhodu. Predsednik je povabil tudi Kitajsko, da se udeleži konference.

Tozadnje uradno poročilo ne glasi: "Po navodilu predsednika naznanja državni departament sledeče: Z ozirom na dalekosežno važnost vprašanja omejitve oboroženosti ali se je predsednik neformalno toda definitivno obrnil na skupino veleas, ki so doslej znane kot glavne zaveznice in asociirane države — to je Velika Britanija, Francija, Italija in Japonska — s namenom, da ugotovi, dali so te države pripravljene udeležiti se konference glede omejitve oboroženosti, konference se lahko vrši v Washingtonu in da tuda se doleti vsaj ena. Ako omejitve države sprejmejo predložnik predlog, bodo potem formalno razpisane za konferenco.

Vprašanje omejitve oboroženosti je nedvomno v temi v zvezi s problemi Pacifika in daljnega vzhoda, valed tega je predsednik sugestiral, da države, ki so potrebne zainteresirane v teh problemih, lahko razpravljajo na konferenci o vseh stvareh, ki se nanašajo na rešitev in skupni sporazum glede na principe in takiko na daljnem vzhodu. To je bilo sporočeno prizadetim državam in povabljeni je tudi Kitajsko, da se udeleži razprav, tika jočih se problemov daljnega vzhoda.

Washington je zdaj poln govoric in ugibanj. Splošno se domneva, da se za tem predsednikovim korakom skriva Hardingov načrt njegove "asociacije držav", s katero hoče nadomestiti sedanjo ligo narodov. Seveda je zdaj veliko vprašanje, dali se bodo povabljenе države odzvale in pristale na konferenco. Ako se odzovejo, tedaj je možnost, da se predlagana konferenca vrši še letos, mogoče v jeseni.

Problemi Pacifika in daljnega vzhoda, katere paglala Harding, so po mnenju uradnih krogov sledeči:

1. Priznanje "odprtih vrat" na Kitajskem brez pridržkov.
 2. Kitajski teritorij mora biti nedotakljiv.
 3. Sibirsko vprašanje.
 4. Vprašanje otoka Japa. Amerika zahteva, da se otok internacionalizira.
 5. Angliško-japonska alijanca, ki zdaj čaka na obnovo.
- London, 11. jul. — Angliška vlada je v soboto prejela predlog ameriškega predsednika Hardinga za konferenco v svrhu omejitve oboroženosti. Pričakuje se, da Lloyd George še danes izjavi v nikji zbornici, kaj misli o tej stvari. Londonsko časopisje večinoma pozdravlja Hardingovo sugestijo. Nekateri listi izražajo veselje, ker je povabljeni tudi Kitajsko.

VRHNE.

Chicago in okolice: V sredo jasnno in menjajoči se lahki vetrovi, višjidelj 24. urah: najvišja 86, najnižja 73. Bolneje lažje ob 5.24, mde ob 2.24.

BOJNE LADJE SO SE VRNILE V TAMPIOO; DELAVCI PROTESTIRAJO.

Mexico City, Mehika, 11. jul. — Dve ameriški bojni ladji, ki sta v petek sveder zapustili Tampico, sta se včeraj opoldne vrnili in se usidrali v ustju reke Pimuco. Mehški pradiunik krogi ne razumejo tega manevra. V tampiškem oljnem okrožju je mir. Delavska federacija v Vera Cruzu je včeraj poslala apel na Ameriško delavsko federacijo, da naj zaščitja protestira pri ameriški vladi.

AVTOKRAT ATTERBURY V NOVI OFENZIVI.

NE OKIRA SE NA ŽELEZNIŠKE DELAVCE ODBOR IN ORGANIZACIJE ŽELEZNIŠKIH USLUŽBENOV.

Avtokracija v železniškem obratu je cilj železniškega magnata.

Chicago, Ill. — Koncem tedna je železniški magnat in predsednik pennsylvanske železniške družbe Atterbury prav na avtokratičen način izval železniški delavski odbor in delavce v železniških delavnicah. Obvestil je odbor, da se bo železniška družba prav po svoji metodi pogajala s svojimi uslužbenci, ne glede na odloke, ki jih ima železniški delavski odbor. S to izjavo je bilo hroščeno tudi imenovanje železniškim organizacijam, kajti Atterbury je, da se Atterbury ne odira tudi na obsegu železniških organizacij, ampak bi med avtokratizacijo organizacij in železniških delavskih organizacij, ki kateri pa železniški delavci nočejo nič slišati.

Železniški delavski odbor je izdal odlok, da ostane narodna pogodba, ki je bila sklenjena, ko so bile železnice še pod vladno kontrolo, še nadalje v veljavi. To se je zgodilo 28. junija. V aprilu je skuhal odbor spremeniti to odredbo, ko je odredil, da se snidejo zastopniki železničarjev in železniških podjetnikov in napravijo nove pogodbo do prvega julija. Odbor je kasneje izvedel, da se več železniških družb ni pokorilo odredbi iz aprila, na kar je sledil odlok z 26. junija.

To je pa silno uješlo Atterburyja, ki pravi, da je Each-Cumminsova transportna postava najbolj zakaži pod solnecem, kjer brani interese železniških baronov, kjer pa zagovarja interese železničarjev, je pa za nič.

Če je kdo mislil, da se bo skupina železniških magnatov podala, ki jo vodi Atterbury, je varal le samega sebe. Ta skupina je pripravljena preostri vse, kar ni v interesu železniških podjetnikov. Bojevala se bo z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago, da doseže svoj cilj. To je iskoriščanje ameriškega ljudstva z visokimi voznikami in subvencijami in železniških uslužbencev z nizkimi mezdami in dolgim delavnim časom.

Proti tej gospodi je samo eno sredstvo priporočljivo kot odpor: To sredstvo je nacionalizacija ameriških železnic po Plumbovem načrtu. Ljudstvo je še dosti plačalo za ameriške železnice, da lahko prejema skupni bankirjev, ki financira železnice, masne dobičkov. Dosti ljudskega denarja je bilo izdane, da so železničarjem zagotovljene dividende. Zdaj pa prihaja čas, da se misli tudi na ljudske koristi. Železnice vendar niso bile zgrajene, da služijo kot sredstvo za bogate skupine finanšnikov in podjetnikov, ampak imajo v prvi vrsti služiti ljudstvu. Slišale ne bo nede ljudstvu, dokler so pod privatno kontrolo in imajo pri upravi govoriti ljudje, katerim je bil ljudski blagor vedno deveta briga.

Atterburyjeva izjava dokazuje, da žele železniški magnatje za vsako ceno izzvati štrajk železničarjev in tako povečati kaos v železniškem obratu, ker upajo, da jim kaos prinese uspehe.

MANIFEST DELAVSKE STRANKE V AVSTRALIJI.

Delavci v Avstraliji napovedali boj militarizmu in britakemu imperializmu.

USPEHI DELAVSKIH ORGANIZACIJ.

Sydney, N. S. W., Avstralija. — (Poroča W. Fr. Ahern, Federated Press.) — Delavske organizacije v Avstraliji so porazile poskus avstralske vlade, da se ljudstvu odvzame pravica odločevanja, če hoče ali neče udeležiti se tujih vojn. Dalje so delavske organizacije porazile vladni načrt za uvedbo dolžnostne vojaške službe, ne da bi se ljudstvo vprašalo, ako je zadovoljno s konskripcijo ali ne. Laboritaka (delavska) stranka v Avstraliji je pred kratkem izdala manifest, v katerem napoveduje boj militarizmu in angleškemu imperializmu. Avstralskemu delavstvu je znano, da britaki imperialisti pripravljajo skemo, ki ima svezati Kanado, Južno Afriko in Avstralijo v nekakšno "ligo za obrambo britakega imperija". Delavstvo v Avstraliji se tudi dobro zaveda, da se sedanja imperijalna konferenca v Londonu, v kateri prisotvujejo ministriški predstniki vseh britskih kolonij, bavi s politiko, ki vodi v novo vojno konferenca ima tudi na svojem programu širjenje mnogih delavskih svobodskih.

V Avstraliji se izdelujejo načrti, ki gredo za tem, da se tukaj opreza ljudstvo nalet davkov in vzdrževanje britake bojne mornarice, katere se ima premestiti iz Severnega morja v Pacifični ocean. Avstralsko ljudstvo je bilo činično informirano, da bo mornarica "v prvi vrsti čuvala Avstralijo".

Manifest laboritake stranke odločno napoveduje boj militarizmu in imperializmu. Stranka izjavlja, da pod nobenim pogojem ne bodo več delavci Avstralije preživeli svoje krvi v nobeni vojni zoper njihovega kontinenta. Tukaj sledi odstavek iz manifesta:

"Načrti imperialistov imajo za seboj neizmerno bogastvo in protidelavsko časnopisje. Podpirajo jih tudi vse kapitalistične organizacije, kajti če se načrti obneso, potem bo visokopatriotična zalega skupala v splošnem znižati mezde. Imperialistični finanšniki, ki kontrolirajo britaki imperij, bi radi napravili iz Avstralije rodovitno polje za pobiranje davkov. Delavci Avstralije, vti do zadnjega na fronto proti tem imperialističnim nakanam!"

15 UBITIH IN 100 RANJENIH V BELFASTU.

Severni Irski nadaljujejo vojno.

Belfast, 11. jul. — V krvavih bojih v tem mestu in okolici, ki so trajali v soboto ponoči in včeraj ves dan, je bilo petnajst mož ubitih in okrog sto ranjenih. Končno je vojaštvo naredilo mir. Policijsko poročilo se glasi, da so republikanci izzyali bitko. Bojevniki so ležali na trehulih in streljali drug na drugega. Vsa znamenja kažejo, da Ulsterci (protestantovski Irski) ne dajo dosti na premirje, ki je bilo danes uveljavljeno v Dublinu.

DVA BRATA RADI TRONJA UMRLO.

Philadelphia, Pa. — Neki avto, v katerem sta se nahajala Maks Pinkus in njegov brat David, iz krojaške firme Pinkus Bros., 1001 Filbert St. je bil na nekem križišču P. Str. Wayne in Elkaške železnice od potniškega vlaka zadet, pri čemur je zmečalo oba brata. Avto je lokomotiva še kake pol milje daleč pehala pred sabo. Brata sta se nahajala na trgovski poti.

AMERIŠKI VOJAKI V NEMCIJI SO RAZBILI STAVKO DE LAVCEV.

Coblenz, Nemčija, 10. jul. — Tukaj je izbruhnila splošna stavka vseh cestnoželezniških uslužbencev v vsem okrožju Coblenza. Ameriške vojaške oblasti so pa ukazale štrajkarjem, da se morajo takoj vrniti na delo, ako ne, pojdejo v zapor. Več voditeljev stavke je bilo aretiranih.

BANKE MORAJO "RAZLOŽITI".

TUDI NJE JE ZADELA KRIZA.

Ukivati bodo morale zdravila, ki so jih pripravile za druge.

New York, N. Y. — Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pada! Tako nekako se dajo tolmačiti govorice, ki zdaj krojijo po Wall Streetu in ki pripovedujejo v bankirskem jeziku, da morajo banke "razložiti". Banke imajo svoje parklje na velikih množinah vsakovrstnega blaga. Posledica tega je, da so bili bančlamanji prisiljeni napraviti izgubo. In zdaj prihaja spoznanje, da morajo banke povzeti zdravila, ki so jih pripravile samo za druge.

Člani so si finanšniki pomagali na ta način, da so najprej udeležili farmarje. Kupovali so poljedelske produkte po tako nizkih cenah, da se ni izplačalo za farmarje obdelovanje polja. Za tem je prišla kampanja za "odprto delavnico". Na vrsti so bili torej delavci, da se razbijejo njih organizacije, sniža mezda in postane delavnica.

Konzumentje so plačevali blago po visokih cenah, med tem ko se je farmarjem ponujala hiska cena, delavcem pa trgala bora mezda in podaljševal delavnica. Kdor ni bil alep za gospodarsko pojave, je vedel, da za delavci pridejo na vrsto trgovci, za njimi pa bankirji sami, ki so skuhalili to kačo.

Zdaj so bankirji pred dilemo, da se blago prodaja po niski ceni, na katerem imajo parklje, ali se na unki. Odločiti se bodo morali za eno ali drugo pot, v vsakem slučaju bodo pa imeli izgubo. Mislijo so, da bodo s svojo ovenljevalno metodo udarili le druge, sebe pa obvarovali izgube. Ali zakon sedanjega gospodarstvenega sistema je tak, če se prične podirati stebri, da padajo tudi tisti, ki stoje na njih.

RUBI PROSILJO AMERIŠKO, DA IZKORNE JAPONCE IZ SIBIRIJE.

Apel Vzhodnosibirske republike.

Washington, D. C. — Državni departament je včeraj prejel noto vzhodnosibirske republike, ki vsebuje apel, da naj Združene države pristopijo Japonaku, da umakne svoje čete iz Vladivostoka in drugih krajev Vzhodne Sibirije. Nota je bila dostavljena ameriškemu poslaniku v Pekingu in prepis note sta dobili Kitajsko in Velika Britanija. Vlada vzhodnosibirske republike smatra, da sta Amerika in ententa odgovorni za sedanji položaj v Sibiriji, ker sta tekem svetovne vojne poslali čete v Sibirijo, valed česar je zdaj njuna dolžnost, da izženeta Japonce.

PRIZNANJE, KI JE KAJ VREDNO.

Buffalo, N. Y. — Pri zasliševanju pred Lockwoodovim letalnim odsekom je Henry W. Rust, plenarski podjetnik, priznal, da se delavcem ni povikala mezda sorazmerno s povikanjem cen. Rust je pristal, da je njegova družba povikala mezdo delavcem za šestdeset odstotkov, medtem ko so se živilnske potrebnosti podražile od sto dvajset do tri sto odstotkov. Kasneje je pa pristal, da so bile cene v zadnjih treh letih povikane celo do pet sto odstotkov.

ŽELEZNIŠKI MAGNATJE ZNAJO PA ZNAJO...

V ZADREGI NISO, KADAR GRE ZA PROFITE.

To pripoveduje vloga organiziranih delavcev v železniških delavnicah.

Washington, D. C. — Organizirani delavci v železniških delavnicah so napravili vlogo na meddržavno trgovsko komisijo, da odbije od stroškov pennsylvanske železniške družbe \$3,173,982, ki jih je družba izdala preveč za popravila lokomotiv. Železniška družba je namreč odslavila izredno veliko število delavcev v svojih delavnicah, na kar je oddala lokomotive v popravilo Baldwinovi kompaniji v Philadelphiji. Pravdniki meddržavne trgovske komisije so preiskali zadevo in pronašli, kako je železniška družba oddala v popravila dve sto lokomotiv po pogodbi za \$6,500,000. Te lokomotive bi bile lahko popravljene v železniških delavnicah in s velikim prihrankom.

Železniška družba je imigrala fino potemo v svojem interesu, ko je oddala lokomotive v popravilo tuji tvrdki, ki nima nobenih stikov s železniško družbo. Vedela je, da bo račun plačan s ljudskimi denarjem, če pojde vse posreči in ne pridejo protesti proti takemu malomarnemu gospodarstvu. Ali zanjo je bilo veliko bolj važno, da izstrada svoje delavce, če odda popravila v tuje tovarne. Razumljiva je s tem, če so delavci zaslužili to bres denarja, da bo ločje smatili mendo in podaljšali delavnico. Pričla je odpuščati delavce pol leta prej, predno je podvela razne korake za znižanje mezde in podaljšanje delovnega časa.

Delavci so tej igri železniške družbe prišli na sled in zahtevali, da se ne plača vsota za popravila, ki je po njih mnenju previsoka. Vsi pametni ljudje podpirajo zahtevo železniških delavcev.

LETALE SE JE ZALSTILO V AVTOMOBILE.

Pet mrtvih.

Moundsville, W. Va. — Veliko letalo Martinovega sistema je letelo iz Daytonu, O., v Washington, D. C. Letalo sta vodila lajtnanta Ivers in Gunton. Tukaj je vladno polje, na katerem se letalec redno spuščajo na tla. Na polju je bilo veliko avtomobilov. Naenkrat se je letalo spuščilo doli in se je zalostilo v avtomobile. Uničenih je bilo štirinajst avtomobilov in ubitih je pet oseb. O strojniku sodijo, da je bil sežgan. Sreča je bila, da so strehe avtomobilov odbile precej sunka, ker bi bilo število ponešenih še večje, ako bi ne bil sunek pridrčan. Takoj po sunku je sledila eksplozija. Ogenj je osemogrošil rešilno delo. Lajtnanta sta takoj skočila iz letala, ko sta videla, da je nesreča neizogibna. Padla sta pod letalove peroti. Štirinajst avtomobilov je seveda zgorelo.

TUDI VEROG ZA ZAKONSKO LOOTITV.

Chattanooga, Tenn. — Mrs. Mary King Young, stara 23 let, je točila za zakonsko ločitev. Obtočila je svojega moža, da jo je prijelil izrati Eve, sam je pa igral Adama v Ozarkovem gorovju. Pri tem se je nalesla klopov, ki jo strašno ujedajo. Sodnik je razsodil, da figov list ni odporneč proti klopom in dovolil je leni razpoko.

SNEŽEN VIBAR V COLO-RADU.

Ouray, Colo. — Prek Sneffellovega parka, ki se nahaja štirinajst milij od tukaj, je divjal hud snežen vihar. Okoli štirinajst oseb je bilo navrh gore, ko je prišel divjati vihar. Turisti so prezebli do kosti, predno so dospeli do prve planinske koč.

ZDRUŽENE DRŽAVE BODO PRIZNALE VZHODNOSIBIRSKO REPUBLIKO?

Washington, D. C., 11. pul. — (Fed. Press.) — Tukajnji ruski caristi, ki že tri leta udobno žive na stroške ameriškega ljudstva, so alarmirani. Iz poluradnih krogov je prišla vest, da je minija ameriške vlade, ki je preiskala razmere v Vzhodnosibirski republiki, poslala priporočilo za priznanje omenjene republike.

ODGOVOR SOCIALISTOV V ITALIJI.

Delavci so odgovorili na fašistično nasilje s bojovno organizacijo.

FAŠISTI SO ZDRUŽILI DELAVSKE FRAKCIJE.

Rim, 11. jul. — (Poroča E. A. Mowrer.) — Fašistično nasilje v Italiji je sprožilo novo, veliko gibanje med socialističnimi strankami. Delavske organizacije so se zbliskale in začela se je perioda reorganiziranja in konsolidiranja proletarskih sil. Fašisti, katere je ščitila vlada s svojo policijo, so s svojim belim terorjem izvali protidlo. Po vseh industrijskih središčih se je pojavila nova delavska organizacija s imenom "Ljudski arditii", ki je ustanovljena po modelu fašistov in namerava odgovarjati s orožjem na orožje. Nova organizacija se razširja po mestih in na kmetih in prva bitka s fašisti se je že vršila v Rimu.

Fašisti se s svojo nasilno dosegajo, da se socialistične in komunistične skupine priče zbliskati in utrjevati svoje postojanje proti skupnemu sovražniku.

Zadnje sreča se je vršila velikanski delavski shod blizu Kolonije v Rimu. Prišlo je skupaj 40,000 delavcev ranih strank s namenom, da protestirajo soper fašistično nasilje in proslavijo pomirjenje med raznimi, doslej nasprotnimi ali skupinami v delavskem gibanju. Glolitijeva taktika je bila, da razsepi socialisti in to so mu je deloma posrečilo, ampak fašisti so jih soper združili. Vlada je prepovedala pohod in bližnje ulice, kjer se je vršil omenjeni shod, so bile polne vojaštva, policije in fašistov. Na lieu mesta je bila tudi kavalerija, pol duzeta oklopnih avtomobilov in oddelki strojne se stali na strategičnih mestih. Značilno je bilo to, da je šel civilni obekli in vojski so ga ubogali. Naravno je takna oboroženost izvala spopade s delavci in okrog dvajset do trideset mož je bilo ranjenih, toda njihov posledici ni bilo. Delavci se imajo zahvaliti svoji novi organizaciji, ki je stala na straži in odbila napad.

Nova vlada, ki je nasledila Glolitija, ne bo živeła dolgo. Ivanoe Bonomi, sedanji ministar, ki predsednik, je bil svojočasno socialist in velik prijatelj pokojnega Biacolatija, kateri je podpiral vlado ob času vojne. Novi ministri se nagibajo k levi in zato jih podpirajo klerikale. Imajo platonično podporo od socialistov, toda sovražijo jih fašisti in nacionalisti.

Padec nove vlade je v bližnji bodočnosti neizogiben in ravnotako ne bo dolgo živel sedanji parlament. Socialisti in komunisti so prepričani, da se kmalu vrše nove volitve in se že pripravljajo nanje. Gotovo je, da bodo socialisti pri bodočih volitvah izšli s veliko večjim številom poslancev kakor so zadnjič.

Italija danes stoji pred veliko brezposelnostno krizo. Pol milijona delavcev je brez dela in Turati, socialistični voditelj, napoveduje, da v nekaj mesecih naraste do število na tri milijone. Ker je Amerika zaprla vrata naseljevanju, nima Italija kam pošiljati brezposelnih delavcev in to povečava (Dolje na 2. strani).

— Ukrog sto delavskim organizacij, ki predstavljajo 70.000 delavcev raznih političnih barv, ki se si doslej nasprotovall, se je združilo in iz svoje arade so organizirali "svet akcij", ki ima po bitaj gibanje fakultet in hali to reor reakcije. V tem "svetu akcij" so zastopani republikanci

